PEDAGOGICKÁ KOMUNIKACE – SEMINÁŘ 6 – JARO 2017

PROBLEMATIKA GENDERU A PEDAGOGICKÁ KOMUNIKACE

Ráno jako každé jiné. Sára s přítelkyněmi stojí na autobusové zastávce. Jakmile autobus zastaví, vrhnou se dívky na zadní sedadla a obsadí je. Během celé jízdy jsou chlapci obtěžováni spolužačkami, které je tahají za vlasy a štípou je. Když se Petr rozpláče, dívky se radují. Výuka začíná angličtinou. Martin a Patrik předčítají své úhledně napsané úlohy. Na mluvnické cvičení je vyvolán Michal, chlapec s pozoruhodným nadáním pro jazyky. Když přece jen udělá chybu, začnou se dívky nahlas smát a chlapec zrudne jako rak. Druhou hodinu je matematika, pro chlapce hotové mučení. Učitelka nachytá chlapce při neznalostech, když je nechá řešit slovní úlohy. Radí jim, že pilným procvičováním můžou chlapci vyrovnat nedostatek talentu. Pavel se už popáté hlásí, že chce předvést řešení úlohy na tabuli – marně. Zase je to dívka, tentokrát Hanka, která smí předvést svůj dokonalý výkon. Konečně zvoní na velkou přestávku. Dívky se vyřítí ze třídy, aby jako první doběhly na hřiště. Tam se vyřádí. Chlapci skáčou v poklidném koutku gumu. Třetí hodina: dějepis. Vyprávění o římských hrdinkách konečně zas jednou upoutá pozornost dívek. O další hodině, tělocviku, trénují žákyně na hřišti lehkou atletiku, zatímco chlapci se věnují rytmické gymnastice. Během sprchování vpadnou dívky do chlapeckých šaten, chlapci hlasitě ječí a zakrývají se. Den končí fyzikou. Pan učitel Šíma se pokouší udržet kázeň a pozornost svých neklidných svěřenců pokusem. Poté co nešel zapojit proud, hledá učitel pomoc u dívek, které okamžitě najdou zdroj chyby. Školní den jako každý jiný?

Text Škola naruby je českým překladem eseje studentek hannoverského gymnázia Nicole Dahms a Larissy Seiffert k tématu Násilí na dívkách ve škole (Koedukation in der Schule 2002: 47, křestní jména vystupujících jsou počeštěna). Příručka Koedukace ve škole doporučuje tento text jako odrazový můstek pro reflexi interakce ve školním prostředí, přičemž klade vyučujícím na srdce vyhýbat se paušalizujícím úsudkům a mít vždy na zřeteli specifika, rozdíly a shody v konkrétních skupinách. Dívky a chlapci určitě naleznou v textu situace, jež znají ze svého školního života – ačkoliv úloha dívek a chlapců v nich bývá spíše opačná –, a debata o nich může být prvním krokem k reflexi genderových stereotypů. Mgr. Jana Valdová, Ph.D. Škola naruby – vstupní text

Úkol k zamyšlení

Vybavte si své vyučující na základní a střední škole. Jaké otázky a komentáře často používali? Napište si je a připomeňte si situace, v kterých obvykle zazněly. Měly tyto výroky nějaký genderový rozměr? Lišily se výroky směřující k dívkám a k chlapcům? Upozorňovaly tyto výroky na obecnější rozdíly mezi ženami a muži (např. ženy byly spojovány s domácností, muži se zaměstnáním)? Měly tyto výroky v sobě sexuální podtext? Jak jste se při používání podobných otázek a komentářů obvykle cítili? Jaké byly reakce ostatních studujících?

Zdroj: Smetáčková, I. *Gender ve škole. Příručka pro budoucí i současné učitelky a učitele*. Dostupné z https://www.google.cz/webhp?sourceid=chrome-instant&ion=1&espv=2&ie=UTF-8#q=gender+ve+%C5%A1kole&*

Povinná část (na 7. seminář) s. 39–44.

PEDAGOGICKÁ KOMUNIKACE – SEMINÁŘ 6 – JARO 2017

PROBLEMATIKA GENDERU A PEDAGOGICKÁ KOMUNIKACE

Ráno jako každé jiné. Sára s přítelkyněmi stojí na autobusové zastávce. Jakmile autobus zastaví, vrhnou se dívky na zadní sedadla a obsadí je. Během celé jízdy jsou chlapci obtěžováni spolužačkami, které je tahají za vlasy a štípou je. Když se Petr rozpláče, dívky se radují. Výuka začíná angličtinou. Martin a Patrik předčítají své úhledně napsané úlohy. Na mluvnické cvičení je vyvolán Michal, chlapec s pozoruhodným nadáním pro jazyky. Když přece jen udělá chybu, začnou se dívky nahlas smát a chlapec zrudne jako rak. Druhou hodinu je matematika, pro chlapce hotové mučení. Učitelka nachytá chlapce při neznalostech, když je nechá řešit slovní úlohy. Radí jim, že pilným procvičováním můžou chlapci vyrovnat nedostatek talentu. Pavel se už popáté hlásí, že chce předvést řešení úlohy na tabuli – marně. Zase je to dívka, tentokrát Hanka, která smí předvést svůj dokonalý výkon. Konečně zvoní na velkou přestávku. Dívky se vyřítí ze třídy, aby jako první doběhly na hřiště. Tam se vyřádí. Chlapci skáčou v poklidném koutku gumu. Třetí hodina: dějepis. Vyprávění o římských hrdinkách konečně zas jednou upoutá pozornost dívek. O další hodině, tělocviku, trénují žákyně na hřišti lehkou atletiku, zatímco chlapci se věnují rytmické gymnastice. Během sprchování vpadnou dívky do chlapeckých šaten, chlapci hlasitě ječí a zakrývají se. Den končí fyzikou. Pan učitel Šíma se pokouší udržet kázeň a pozornost svých neklidných svěřenců pokusem. Poté co nešel zapojit proud, hledá učitel pomoc u dívek, které okamžitě najdou zdroj chyby. Školní den jako každý jiný?

Text Škola naruby je českým překladem eseje studentek hannoverského gymnázia Nicole Dahms a Larissy Seiffert k tématu Násilí na dívkách ve škole (Koedukation in der Schule 2002: 47, křestní jména vystupujících jsou počeštěna). Příručka Koedukace ve škole doporučuje tento text jako odrazový můstek pro reflexi interakce ve školním prostředí, přičemž klade vyučujícím na srdce vyhýbat se paušalizujícím úsudkům a mít vždy na zřeteli specifika, rozdíly a shody v konkrétních skupinách. Dívky a chlapci určitě naleznou v textu situace, jež znají ze svého školního života – ačkoliv úloha dívek a chlapců v nich bývá spíše opačná –, a debata o nich může být prvním krokem k reflexi genderových stereotypů. Mgr. Jana Valdová, Ph.D. Škola naruby – vstupní text

Úkol k zamyšlení

Vybavte si své vyučující na základní a střední škole. Jaké otázky a komentáře často používali? Napište si je a připomeňte si situace, v kterých obvykle zazněly. Měly tyto výroky nějaký genderový rozměr? Lišily se výroky směřující k dívkám a k chlapcům? Upozorňovaly tyto výroky na obecnější rozdíly mezi ženami a muži (např. ženy byly spojovány s domácností, muži se zaměstnáním)? Měly tyto výroky v sobě sexuální podtext? Jak jste se při používání podobných otázek a komentářů obvykle cítili? Jaké byly reakce ostatních studujících?

Zdroj: Smetáčková, I. *Gender ve škole. Příručka pro budoucí i současné učitelky a učitele*. Dostupné z https://www.google.cz/webhp?sourceid=chrome-instant&ion=1&espv=2&ie=UTF-8#q=gender+ve+%C5%A1kole&*

Povinná část (na 7. seminář) s. 39–44.